

Asia: VN/4037/2026

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maa- ja metsätalousministeriölle

VIITE Lausuntopyyntö 20.3.2026, VN/4037/2026

ASIA Kalatalouden Keskusliiton lausunto valtioneuvoston asetuseräilyluonnoksesta eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026–2031

Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittamisessa on viime vuosina onnistuttu hyvin. Saimaannorppien kalanpyydyskuolleisuus on norppakannan kokoon suhteutettuna laskenut. Lajin kanta on kasvanut tasaisesti suojelustrategiassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti, ja jopa strategiassa ennakoitua nopeammin, noin 530 yksilöön.

Valtioneuvoston asetuseräilyluonnoksessa eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026–2031 on lähdetty liikkeelle nykyisten kalastusrajoitusten ylläpitämisestä pienin hienosäädöin. Kalatalouden Keskusliitto kannattaa sen toteuttamista seuraavin tarkennuksin.

Pyydysten ankkurointi

Itä-Suomen elinvoimakeskus (ent. Pohjois-Savon ELY-keskus) laatimassa ehdotuksessa Saimaan kalastusrajoituksiksi vuosille 2026–2031 esitettiin ankkurointipakosta luopumista, koska ankkurointi ei varmista verkon norppaturvallisuutta tai kireällä pysymistä. Asetuseräilyluonnoksessa ankkurointi oli kuitenkin ennallaan. Ankkuroinnin vaikutuksista sivusaaliskuolleisuuteen ei ole tutkittua tietoa.

Ankkuroituihin verkkoihin on kuollut norppia voimassa olevalla asetuskaudella ja myös sitä aikaisemmin. Toimenpiteen suojelullinen hyöty on vähäinen tai olematon, mutta haitta kalastuksen harjoittamiselle merkittävä. Lisäksi ankkurointi on koettu valvonnallisesti haasteelliseksi, koska ankkurointia on vaikea määrittää lainsäädännössä yksiselitteisesti.

Rysän nielun korkeus

Asetusluonnoksessa todetaan, että päältä suljetun rysän nieluun ei saa muodostua aukkoa, joka on suurempi kuin 150 millimetriä. Muotoilu on tulkinnanvarainen. Saimaannorpan pääsy rysään estyy nielun leveyden perusteella, ei korkeuden perusteella. Rajoitetulla korkeudella on kuitenkin vaikutusta kalastajien kalansaaliiseen. Kalatalouden Keskusliitto esittää, että säännös muotoillaan yksiselitteisesti: Nielun leveys levitettynä tai nielun pystykalterit eivät muodosta yli 150 mm väliä.

Muikkuverkkojen kieltoaika

Itä-Suomen elinvoimakeskus (ent. Pohjois-Savon ELY-keskus) laatimassa ehdotuksessa Saimaan kalastusrajoituksiksi vuosille 2026–2031 esitettiin muikkuverkkojen kieltoaikaa lyhennettäväksi noin viikolla. Tämä mahdollistaisi vapaa-ajankalastajille muikun kalastamisen ennen juhannusta. Lisäksi ehdotettu kieltoaika 15.4.–15.6. on viestinnällisesti selkeä ja helposti muistettava. Asetusluonnoksessa muikkuverkkojen kieltoaika on kuitenkin 15.4.–20.6., mikä ei perustu ehdotuksessa esitettyyn vaikutusarviointiin. Muikkuverkkojen osalta tulee noudattaa ehdotuksen esittämää linjaa.

Heinäkuun kalastusrajoitus

Kalatalouden Keskusliiton mielestä saimaannorppakannan jatkuvasti paraneva kokonaistilanne ei edellytä kalastusrajoitusten ulottamista heinäkuulle. Tässä vaatimuksessa sekoittuvat lajin ja yksilön suojelu eikä siinä huomioida esitettyjen lisärajoitusten haitallisia vaikutuksia Saimaan alueen kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiin, kotimaisen järvikalan yleiseen saatavuuteen tai osakaskuntien lupamyyntituloihin.

Kalastusrajoitusten ajallisen laajentamisen sijaan Kalatalouden Keskusliitto korostaa neuvonnan ja viestinnän merkitystä, nykyisenkaltaisia vapaaehtoisia kalastusrajoituksia ja niistä maksettavia korvauksia sekä ammattimaisen kalastusenvälvönnän lisäämistä. Lisäksi tulisi selvittää, onko merellä hyviä tutkimustuloksia antaneita hyljekarkottimia mahdollista ottaa käyttöön myös Saimaalla. Karkottimien käyttöönotto tiheimmillä norppa-alueilla parantaisi merkittävästi kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä ja kotimaisen järvikalan saatavuutta ilman että kalastuksesta olisi haittaa saimaannorppakannan kasvulle.

Helsingissä 17.3.2026

Tapio Gustafsson

Kalatalouden ja viestinnän erityisasiantuntija

Gustafsson Harri
Kalatalouden Keskusliitto